

BYGGETTAN

Psykosocial arbetsmiljö: "Utvecklingen går bakåt"

Djupt engagemang för kamp mot psykisk ohälsa

Samarbete skapar förståelse för varandras vardag

TEMA: Arbetsmiljö

"Arbetsmiljön är sällan optimal"

04

”Utvecklingen går bakåt”
Den psykosociala arbetsmiljön har försämrats, med mer kränkande särbehandling och mobbing.

07 **Viktigt hålla koll på stressen**

Skyddsombudet Nikolla Bezati jobbar både med säkerhet och med trivsel.

10 **Ida går långt för bättre psykisk hälsa**

Snickaren Ida Karlson är djupt engagerad i kampen mot psykisk ohälsa.

ÄVEN I DETTA NUMMER

- 06.** Skyddsombud används ibland som alibin
- 08.** Arbetsmiljön är sällan optimal
- 12.** Stora kontraster mellan byggarbetsplatser
- 14.** Samarbete skapar förståelse
- 16.** Dålig belysning ökar olycksrisken
- 18.** Hallå där - hur blev valet?

BYGGETTAN

MEMLESTIDNING BYGGNADS
STOCKHOLM-GOTLAND

REDAKTION

Redaktör, text, foto, layout
Inger Fagerberg, tel 010-601 11 44
inger.fagerberg@bygggnads.se

Ansvärig utgivare

Tomas Kullberg
tomas.kullberg@bygggnads.se

Foto omslag Annette U Wallqvist
Tryck Exakta Print AB, Malmö

ADRESSER

Besöksadress
Skytteholmsvägen 2, Solna
Box 1288, 171 25 Solna

Telefon 010-601 10 08
E-post stockholm-gotland@bygggnads.se
Webb Byggnads.se/stockholm-gotland
Instagram @bygggnads_stockholmgotland
Facebook Byggnad Stockholm-Gotland

Byggnads Medlemscenter
Telefon 010-601 10 00

Byggnads a-kassa
Telefon 010-601 18 00

Lokalkontor Gotland
Arbetarrörelsens Hus,
Stenhuggarvägen 6, 621 65 Visby
Telefon 010-601 10 08

MEDLEMSKRETSAR
Gotland, Handen, Huddinge,
Johanneshov, Nacka, Nordost,
Nordväst, Stockholm, Södertälje

BLI MEDLEM

Öppna kameran i din mobil och rikta den mot QR-koden.

Hur mår du idag?

VI MÅSTE VÅGA prata om det som är svårt, och våga lyssna om någon öppnar sig. En förebild är snickaren Ida Karlsson, läs om hennes starka engagemang mot psykisk ohälsa och självmord, på sidan 10. Vi behöver alla lära oss att känna igen tecken på att någon mår dåligt, se när det sker mobbing och trakasserier. Vi måste bli bättre på att utreda vad som hänt, ta anklagelser på allvar. Agera. Har du ett inspel på hur vi på Byggnads kan jobba för att bli bättre på de här frågorna, mejla gärna till mig, tomas.kullberg@byggnads.se

VÅRA FACKLIGT FÖRTROENDEVALDA företräder Byggnads, men en bra ledare ser alla i sin omgivning. Även utanför det egna företaget. Temat för det här numret är arbetsmiljö och årets arbetsmiljövecka handlar om hur vi mår innerst inne. Ansvar för arbetsmiljön ligger alltid på arbetsgivaren, det är lag och gäller för alla företag. Fågor om hur vi mår och arbetsgivarens ansvar är viktiga att belysa även i kollektivavtalet. Och som arbetskamrater måste vi bry oss mer om varandra.

MED HÖSTENS VALRESULTAT kommer Byggnads att möta motstånd både bland byggföretag och i riksdag och regering. Den största förändringen är att vi inte kommer att få bukt med skumrasket och människohandeln i byggbranschen. Högerns extrema tilltro till den fria marknaden gynnar fuskföretagen.

”

”Högerns extrema tilltro till den fria marknaden gynnar fuskföretagen.”

BORGERLIGA PARTIER vill ta bort rätten för våra regionala skyddsombud att besöka arbetsplatser. Om vi inte har skyddsombud som kan skydda våra medlemmar, blir det ännu svårare att motverka att skumraskföretagen tar

över. Det finns alldeles för många kriminella företag som redan idag trasar sönder liv och familjer, när de utnyttjar sina anställda och utsätter dem för kränkningar. Och hur mår man då, innerst inne?

ÅTERINFÖR LEX LAVAL är ett förslag från borgerliga partier. Det betyder att utländska företag lättare kan dumpa löner, vilket konkurrerar ut seriösa bolag. Men de vill också inskränka på fackets rättigheter att strejka. Strejk är ju vårt yttersta verktyg att ta till vid en konflikt med arbetsgivarna.

DE VILL OCKSÅ sänka ersättningen från a-kassan. När de fyra partierna nu ska förhandla måste alla ge och ta. Jag tror att SD kommer att släppa sitt motstånd mot att sänka ersättningen. Det som Jimmy Åkesson tidigare har sagt i andra liknande situationer har inte stämt med vad han sedan har gjort.

TOMAS KULLBERG, ORDFÖRANDE
BYGGNADS STOCKHOLM-GOTLAND

Kullbergs ”Rent krasst”

- 1 Det är helt bedrägligt att Centern vill ta bort tillträdesrätten för skyddsombud på arbetsplatsen. C är ett samarbetsparti till S och de motarbetar det fackliga inflytandet.
- 2 Varför ska vi arbetstagar stå för alla ökade kostnader i samhället? Inflationen är 9 procent, elkostnaderna skenar, matpriserna ökar och bensinen är svindyr. Vi behöver få en bra kompensation i lönekuvertet. Snart är det avtalsrörelse, nu håller vi ihop!
- 3 Var fan ska samhället ta vägen?

Psykosocial arbetsmiljö

”Utvecklingen går bakåt”

Temat för Byggnads arbetsmiljövecka 24-28 oktober är psykosocial arbetsmiljö.

– Den har försämrats i byggbranschen, med mer kränkande särbehandling och mobbning, säger Johnny Rindebrant, ombudsman och arbetsmiljöansvarig på Byggnads Stockholm-Gotland.

JOHNNY RINDEBRANT MENAR att utvecklingen har gått bakåt. Det visar bland annat en enkät som facket gjorde i våras. Inte minst kvinnor drabbas hårt och många slutar redan efter några år på grund av den ofta tuffa jargongen.

– Har man en i laget som betar sig illa borde alla säga ifrån, vilket många verkar ha svårt för. Gör man inte det är det ju samma sak som att hålla med.

Johnny Rindebrant tar emot de ärenden som handlar om den organisatoriska och psykosociala arbetsmiljön. Och de ökar i takt med att det är fler som mår dåligt.

– Många har flyttat hit från andra länder där man stämmer arbetsgivaren om han är dum. Vi vill lösa problemet istället.

INTE SÄLLAN har det gått väldigt långt när ärendet väl når Johnny Rindebrant. Många kommer när de blivit uppsagda eller sagt upp sig själva för att arbetsgivaren har mobbat dem, vilket kan vara väldigt svårt att bevisa. De får jobba på de sämsta arbetsplatserna med de längsta resorna till jobbet.

– De flesta arbetsgivare nekar till att de gjort något fel och då är det jättesvårt för oss att styrka. Vi gör så

gott vi kan och det kan sluta med en rättegång och skadestånd eller med att arbetsgivaren erkänner. Målet är att individen ska komma tillbaka. Och att man mår bra igen.

ETT ANNAT problem är att stressen ökar när byggen förväntas bli färdiga allt snabbare samtidigt som det ställs höga krav på att inte göra något fel.

– Kraven är tuffare på hur man ska vara som byggarbetare. Alla förväntas vara stöpta i samma form, men alla som vill ska ju kunna jobba i branschen.

VAD KAN då facket göra? Dels handlar det om att öka kunskapen och upplysa om vad som är okej och vad som inte är det.

– Självklart bevakar vi de företag där våra medlemmar finns så att de arbetar med de här frågorna. Att de inte gör det kan bero på okunskap och tuffa krav från beställare.

Idag konkurrerar många genom att göra jobbet så fort som möjligt.

För 20 år sedan var det ett företag som byggde ett helt hus.

– Nu är det flera underentreprenörer inblandade som konkurrerar med varandra och det man tullar på i första hand är arbetsmiljön säger Johnny Rindebrant.

HAN TYCKER att det är svårt att jobba med den organisatoriska och psykosociala arbetsmiljön. Det är betydligt lättare att granska om en

byggställning är säker. Hur beräknar man till exempel vad som är rätt mängd arbete för att inte skapa stress och hur bevakar arbetsgivaren att personalen betar sig schysst mot varandra?

– Ännu knepigare blir det när det är chefen som mobbar sina anställda. Arbetstiderna är också en utmaning. I över 150 år har vi stridit för 40-timmars veckan. Nu är det många som jobbar över 50 timmar i veckan, säger Johnny Rindebrant.

”Kraven är tuffare på hur man ska vara som byggarbetare. Alla förväntas vara stöpta i samma form, men alla som vill ska ju kunna jobba i branschen.”

43

Tema: **Psykosocial arbetsmiljö**

byggnads.se/arbetsmiljoveckan2022

FÖR ATT komma åt problemen med den organisatoriska och psykosociala arbetsmiljön har Byggnads bland annat tagit fram digitala checklistor som skyddsombuden ska använda, en för chefer och en för anställda.

- ✓ Finns det rutiner på plats?
- ✓ Hur ser de ut?
- ✓ Har de anställda fått ta del av rutinerna?
- ✓ Vet de vart de ska vända sig om de blir kränkta eller något är fel?

– Om det är nolltolerans mot kränkande särbehandling ska ju alla anställda känna till att det inte är okej att mobba någon.

Alla regionala och lokala skyddsombud går igenom checklistorna och sedan är det meningen att de ska fortsätta jobba med resultatet tillsammans med sin arbetsgivare. Resultaten av checklistorna sammanställs också av Byggnads som tar fram aktuell statistik. ■

Text och foto: Ragnhild Larsson
Foto: Byggnads

”Om det är nolltolerans mot kränkande särbehandling ska ju alla anställda känna till att det inte är okej att mobba någon.”

Att jobba med den organisatoriska och psykosociala arbetsmiljön är svårt. Det är betydligt lättare att granska om en byggställning är säker, säger Johnny Rindebrant.

► Byggnads försöker stärka skyddsombuden så att de ska våga diskutera med arbetsgivarna, även när det kan vara svårt.

► Skyddsombuden får lära sig att diskutera på ett sätt som inte leder till konflikt, att det till exempel kan vara bra att prata om de positiva fördelar som kan finnas med olika åtgärder.

► Byggnads erbjuder också arbetsgivarna att gå samma utbildningar som skyddsombuden, men tyvärr är det inte så många som kommer.

► Skyddsombuden får också tillgång till ett nätverk av andra skyddsombud och de bjuds in till regelbundna träffar för att kunna diskutera aktuella frågor.

Skyddsombuden är viktiga för oss och vi finns här för dem. Det säger Tomas Kullberg, ordförande Byggnads Stockholm-Gotland.

- VI SER EN tendens där skyddsombuden inte får möjlighet att vara aktiva, utan istället används pappersprodukter.

De får helt enkelt inte vara med och samverka som de ska göra enligt lagstiftningen, säger Tomas Kullberg som är ordförande för Byggnads Stockholm-Gotland.

Tomas har tidigare jobbat som arbetsmiljöansvarig på Byggnads Stockholm-Gotland och han berättar att han brinner för en bra arbetsmiljö på arbetsplatserna.

SKYDDSOMBUDENS UPPDRAG är viktigt eftersom de tillsammans med arbetsgivaren ska se till att de anställda mår så bra som möjligt på jobbet. Skyddsombuden ska till exempel hjälpa arbetsgivaren att upptäcka risker, så att inga olyckor sker.

Men de senaste åren har det blivit vanligare att skyddsombuden

inte bjuds in till viktiga möten och att arbetsgivarna inte lyssnar på skyddsombudens varningar.

– Skyddsombuden får mycket viktig kunskap och ett stort kontaktnät av oss. Arbetsgivarna borde se dem som en tillgång och en resurs. Arbetsgivarna har så mycket att vinna på att låta skyddsombuden vara med och planera arbetet, säger Tomas Kullberg.

SVÅRIGHETERNA FÖR skyddsombuden beror främst på två saker, enligt Tomas Kullberg.

Den ena är att det finns många utländska företag i Sverige som inte känner till hur lagen ser ut i Sverige. De vet inte hur mycket de behöver samarbeta med skyddsombuden. Ofta är det företag som jobbar med mer hierarki där arbetsgivaren bestämmer allting och arbetstagarna inte får chansen att kliva in och vara delaktiga i arbetet.

– Det är inte bara små företag som saknar kunskap. Även på stora

SKYDDSOMBUD ANVÄNDS IBLAND SOM ALIBIN

Skyddsombuden har en viktig roll som gagnar både byggnadsarbetare och deras arbetsgivare. Men på senare år har det blivit svårare för många att sköta sina uppdrag.

företag kan det finnas en rädsla för att släppa in skyddsombuden, berättar Tomas.

Han tror att rädslan beror just på okunskap. Skyddsombuden har en god utbildning och mycket kunskap om arbetsmiljö, något som arbetsledarna ofta saknar.

– Då kan det ju bli en ojämn konkurrens i diskussionen.

”Även på stora företag kan det finnas en rädsla för att släppa in skyddsombuden.”

MEN DET är inte bara arbetsgivarna som motarbetar skyddsombuden. Ibland är det också arbetskamraterna. Det kan vara att enskilda personer inte tycker det är viktigt med viss skyddsutrustning och jobbar fast skyddsombudet sagt att det är farligt.

– Då handlar det ofta om att arbetskamraterna inte vet eller förstår att skyddsombudets roll är att hjälpa dem att jobba på ett tryggt och säkert sätt. När det händer är det viktigt att prata med arbetsgruppen. Det brukar nästan alltid hjälpa, säger Tomas Kullberg. ■

Viktigt hålla koll på stressen

Att få vara med och jobba för ett säkrare arbetsliv och samtidigt se till att arbetskamraterna trivs, passar skyddsombudet Nikolla Bezati perfekt.

- Det är viktigt med bra stämning och vi har noll-tolerans mot respektlöshet.

Nikolla Bezati

- ▶ **Ålder:** 43 år
- ▶ **Familj:** Två barn, 19 och 15 år
- ▶ **Yrke:** Tråarbetare och jobbar på M3 Bygg
- ▶ **Fackligt uppdrag:** Skyddsombud
- ▶ **Intressen:** Motorcross, biljard och fiske
- ▶ **Något okänt:** Gillar att grilla året om

Nikolla Bezati tycker att uppdraget som skyddsombud är som en gåva. "När det är som bäst blir kollegorna som en andra familj", säger han.

DET HAR NU gått två år Nikolla Bezati valdes till skyddsombud av sina arbetskamrater på M3 Bygg och han har inga planer på att sluta.

- Visst kan det vara svårt ibland att själv producera, samtidigt som jag ska hålla koll på alla andra. Men jag kämpar ju för att förhindra olyckor och det känns meningsfullt, säger han.

Bygget i Södertälje där Nikolla för tillfället arbetar är i slutfasen, om bara en månad är det slutbesiktning. Men redan nu är det mesta under kontroll och arbetstempot är lugnt.

ANNARS ÄR just stress hos kollegorna något som Nikolla Bezati tycker är viktigt att hålla koll på.

- Allt hänger ihop, det är som en kedja. Det är när folk är stressade som olyckor händer. För att märka om någon är stressad eller pressad av privata skäl, försöker jag hela tiden prata med mina arbetskamrater. Märker jag att någon behöver stöd försöker jag prata med den personen lite extra, berättar han.

För Nikolla är den psykosociala arbetsmiljön viktig, särskilt eftersom vi är på jobbet så många timmar varje dag.

- Jobbet blir ju nästan som ett andra hem. För mig är det viktigt med en bra stämning. Därför köper jag gärna fika till grabbarna en fredag för att önska trevlig helg. Ibland grillar vi tillsammans på lunchen. Sånt är bra, vi får kraft av det, säger han.

Det är också viktigt att inte vara respektlösa mot varandra, säger han.

- Det är noll-tolerans på det.

SAMARBETET MED

arbetsgivaren funkar bra, berättar Nikolla. Som skyddsombud är han med i planeringen från byggstart till byggslut.

- Jag upplever att arbetsgivaren lyssnar på mig. Visst, det kostar en del för dem med skydd och så. Men det är viktigt att ligga steget före. Det tjänar alla på.

Också arbetskamraterna lyssnar när Nikolla Bezati säger ifrån när de slarvar med säkerheten.

- Det är viktigt hur man lägger upp diskussionen. Det hjälper inte att bli arg. Jag är inte här för att bråka och alla vet ju vad som gäller. Jag vill diskutera i lugn och ro och hjälpa till att hitta lösningar.

SOM HANTVERKARE

jobbar de i en arbetsmiljö där det finns mycket som kan bli bättre. Det finns ett stort behov av att tänka på ergonomi och skyddsutrustning.

- När det är tidspressat är det lätt hänt

att hoppa över att använda en skivhiss till exempel. Men att lyfta tungt med händerna ovanför huvudet, sliter på axlarna. Kroppen ska hålla länge, därför är det viktigt att använda den där hissen. Även om det bara är en eller två skivor som ska lyftas, säger skyddsombudet Nikolla Bezati på M3 Bygg. ■

"För att märka om någon är stressad eller pressad av privata skäl, försöker jag hela tiden prata med mina arbetskamrater."

Arbetsmiljön är sällan optimal

Att det är stora skillnader i villkor på samma arbetsplats är ett problem, menar Anneli Edvardsson, som är skyddsombud och arbetar vid Slussenbygget.

Att vara skyddsombud i byggbranschen kan vara en utmaning men därför också viktigt. Arbetsmiljön är sällan optimal och det kan vara svårt att nå fram till underleverantörer som inte kan svenska. Det menar Anneli Edvardsson, som är träarbetare och skyddsombud i Slussen.

- **JAG HAR ALLTID** tyckt att frågorna som vi skyddsombud ansvarar för är angelägna. Ser jag en säkerhetsrisk, vill jag att det åtgärdas så fort som möjligt. Ingen ska behöva råka illa ut på jobbet, säger Anneli Edvardsson.

Anneli har varit skyddsombud i fem år. Sedan ett år tillbaka jobbar hon i Slussen med att snickra

gjutformar. Just för tillfället är det en ny kaj som ska byggas.

- Trots att det finns en bra struktur för bygget, kan det vara svårt att få arbetsmiljöarbetet att funka. Det är dåligt med ytor att vara på och arbetsplatsen förändras

”Jag upplever att de inte vågar säga till sin egen arbetsgivare om att de behöver skyddsutrustning.”

hela tiden. Ena veckan kan vi ha en gångväg på ett ställe och nästa vecka grävs den bort.

I Slussen samarbetar hon med ett huvudskyddsombud. Det handlar framförallt om att hoppa in på skyddsronder-

na när huvudskyddsombudet inte kan vara med. Och att vara allmänt uppmärksam på var riskerna finns och olyckor kan uppstå.

– Ibland kan det vara så att kollegorna inte tänker på säkerhet. Men jag är van vid att ha säkerhetstänket med mig och blir som ett extra par ögon. Ser jag att någon inte följer säkerhetsföreskrifterna, då säger jag ifrån.

Anneli berättar att det ibland känns som ett ständigt tjtande. Men hon blir alltid respekterad när hon påpekar risker för sina kollegor.

– Men det är klart, ibland händer det att jag en stund senare ser dem göra samma sak igen. Och det kan kännas lite tråkigt. Reglerna är ju till för deras egen säkerhet.

HON TYCKER också att det är svårt att det är många under-entreprenörer som inte kan svenska eller engelska.

– De förstår inte vad jag säger. Och jag upplever också att de inte vågar säga till sin egen arbetsgivare om att de behöver skyddsutrustning.

Anneli Edvardsson tycker att personskydd, syn, hörsel och vibrationer är viktiga arbetsmiljöfrågor. Men som anställd av Skanska får hon utbildning i hur hälsoriskerna ska minimeras. Att då se underentreprenörers personal vara utan till exempel hörselskydd och munskydd känns extra tråkigt.

– Som jag ser det är det facket som byggt upp alla rättigheter som vi har idag via kollektivavtalet. Därför vill vi rekrytera medlemmar även ur den här gruppen. De behöver förstå att de har rätt till samma arbetsvillkor som vi svenskar har, säger Anneli.

BLAND ANNELIS egna kollegor är stämningen ganska god och samarbetet fungerar bra. Men visst händer det att någon är lite extra grov i munnen och kanske slänger ur sig något dumt utan att tänka sig för.

– Oftast är det ingen som säger något, eller så skrattar man med fast det inte är särskilt roligt. Där är det nog viktigt att alla hjälps åt att sätta ner foten, så att vi kan hålla nere det där snacket. Alla ska trivas och ha kul på jobbet. Det är viktigt att man vill jobba kvar och känner att man utvecklas, säger Anneli Edvardsson. ■

Anneli Edvardsson

- ▶ **Ålder:** 28 år
- ▶ **Familj:** Sambo
- ▶ **Yrke:** Träarbetare
- ▶ **Jobbar:** På Skanska vid Slussenbygget
- ▶ **Fackligt uppdrag:** Skyddsombud
- ▶ **Intressen:** Vara ute i skogen och cykla och åka skidor
- ▶ **Något okänt:** Har PADI:s certifiering som rescue diver

Ida går långt för bättre psykisk hälsa

Vid två tillfällen har snickaren Ida Karlsson vandrat riktigt långt för att samla in pengar till organisationerna Mind och Suicide Zero som arbetar mot självmord.

► **Läs mer om Idas vandringar:**

Gå in på webben Mitti.se och sök på "Steg för psykisk ohälsa"

[150000-steg](#)

[100000-steg](#)

Ida Karlsson

- **Ålder:** 33 år
- **Familj:** Dotter 9 år och sambo som också är snickare
- **Bor:** Lägenhet i Bromma
- **Yrke:** Snickare
- **Intressen:** Familjen. Äventyr i naturen och på paddelboarden. Gymmet. Vännerna
- **Aktuell som:** Engagerad i kampen mot psykisk ohälsa
- **Instagramkonton:** @snickarida och @idakarlsson2.0

I byggbranschen pratas det om riskbedömningar, fallskydd och skyddsglasögon. Men inte om hur människan bakom skyddsutrustningen egentligen mår. Det är hög tid att ändra på det, tycker Ida Karlsson, snickare och djupt engagerad i kampen mot psykisk ohälsa.

DET ÄR PÅ allvar. Psykisk hälsa – och ohälsa – handlar om liv och död. Men i arbetslivet, inte minst i den mansdominerade byggbranschen, är det ganska tyst. Arbetsmiljöfrågorna som diskuteras på byggerna handlar mer om kropp än om själ. Och det trots att omkring 1 500 personer tar sitt liv varje år – majoriteten av dem är män.

Statistiken visar också att självmord är den vanligaste dödsorsaken bland unga mellan 15 och 24 år.

Men Ida Karlssons engagemang i frågan handlar inte om statistik. Engagemanget är så starkt att det nästan går att ta på.

Rösten blir allvarlig och hon väger varje ord. Det måste bli rätt. Och det är dags att bryta tystanden.

– Jag överlevde ett självmordsförsök 2010 och jag vet hur svårt det

”Jag vet hur svårt det är att vara personen som är i tillståndet att hen ser döden som den enda vägen ut ur lidandet.”

är att vara personen som är i tillståndet att hen ser döden som den enda vägen ut ur lidandet. Hur ont det gör när omgivningen inte vill lyssna eller tar avstånd. För mig ska det vara lika natur-

ligt att fråga hur någon mår, som att sätta plåster på ett blödande sår, säger Ida.

För att bryta tystnadskultur och stigma kring psykisk ohälsa i allmänhet och suicid i synnerhet försöker Ida att påverka på olika sätt. Hon pratar med sina arbetskamrater på bygget när det är läge, på sitt Instagramkonto visar hon både upp livets ljusa och mörka sidor för de drygt 4 600 följarna – och hon vandrar.

VID TVÅ tillfällen har Ida Karlsson satt upp utmaningen att gå riktigt långt för att samla in pengar till organisationerna Mind och Suicide Zero som arbetar mot självmord.

– Det började på mitt förra jobb, vi hade något som hette ”Social day” som innebär att man kan ta ut en dag för volontärarbete på arbetstid. Då valde jag att gå 100 000 steg för Mind, för att belysa deras livsviktiga arbete, säger Ida och fortsätter:

– Jag gick från Uppsala hem till min dörr, det är ungefär sju mil. Sista biten sprang jag på blodiga fötter för att hinna före tolvslaget. Vandringsen drog in drygt 17 000 kronor till Mind.

ANDRA VANDRINGEN blev snäppet värre. Då gick Ida 150 000 steg tillsammans med vandringskompisen Felix. Starten var i Västerås och målet i Stockholm. Vandringsen tog drygt 28 timmar, livesändes på Instagram och drog in 14 600 kronor till organisationen Suicide Zero.

På vandringsarna är utrustningen viktig för att kroppen inte ska ta mer skada än nödvändigt. Tejp, torra strumpor och bra skor är basen i Idas vandringsutrustning. Det är lika viktigt som skyddsskorna, hjälmen och skyddsglasögonen hon har på bygget.

MEN IDA Karlsson återkommer till hur viktigt det är att inte bara tänka på de fysiska riskerna, utan även på den psykiska arbetsmiljön. Hon menar att byggbranschen har mycket kvar att göra.

– Jag tror att branschen skulle kunna bli bättre om arbetsgivare, redan vid rekryteringsprocessen, visar att de värdesätter den anställdas mentala hälsa lika mycket som den fysiska. Till exempel genom att skapa samarbeten med företag eller organisationer som jobbar med psykisk och mental hälsa. Det skulle vara lika naturligt som att vi får köpa gymkort för friskvårdsbidraget.

ETT ANNAT sätt är att stoppa tystnaden. Att arbetsgivarna behöver bli mer lyhörda och se de anställda och möta dem på riktigt, innan något händer.

– De borde ha täta samtal med medarbetarna, för att kunna fånga upp om det finns problem på arbetsplatsen eller om någon mår dåligt psykiskt. Många arbetsplatser skulle behöva förändra sin jargong och bli mer medvetna om hur man förebygger psykisk ohälsa.

SOM UNG kvinna i byggbranschen sticker Ida Karlsson ut från den äldre generationen byggare. Men hon trivs med sina snickarkollegor, de har roligt tillsammans och det finns en öppenhet i kulturen.

– Men det var svårt att vara ny, det krävdes mycket av mig själv. Jag tror ändå att det kommer att bli bättre i branschen med tiden, när vi blir

fler yngre. Det är delvis en generationsfråga, den gamla machokulturen kommer inte att finnas kvar jämt. ■

”Jag gick från Uppsala hem till min dörr, det är ungefär sju mil. Vandringsen drog in drygt 17 000 kronor till Mind.”

”Många arbetsplatser skulle behöva förändra sin jargong och bli mer medvetna om hur man förebygger psykisk ohälsa.”

Hit kan du vända dig

AKUTNUMMER: Ring 112 om du eller någon i din närhet är i akut behov av hjälp eller vård.

TELEFON: Om du behöver prata med någon går det att ringa till organisationen Minds självmordslinje, som har öppet dygnet runt. Telefon 90101.

CHATTA: Anonymt på självmordslinjen: mind.se/chat

Det går också att vända sig till **JOURHAVANDE PRÄST** via 112 eller

JOURHAVANDE MEDMÄNNISKA på 08-702 16 80.

Vill du bidra till förändring på din arbetsplats?

■ Hur står det till med trivseln på din arbetsplats? Har ni en jargong som inte är så inkluderande och behöver göra en insats för att det ska bli bättre?

På stoppamachokulturen.nu finns ett helt batteri med tips, inspiration och hjälpmedel för dig som vill skapa en bättre byggbransch. Målet är att alla ska kunna trivas, utvecklas och må bra på jobbet.

DU HITTAR BLAND ANNAT

- ▶ Filmer med tips från personer i branschen.
- ▶ Ett digitalt spel för att prata om snacket i byggboden eller på kretsmötet.
- ▶ Information om machokulturen och diskrimineringslagstiftningen.

Johnny Daveman, regionalt skyddsombud, pratar om arbetsmiljön med Niklas Svensson, Tony Pettersson, Anders Bergengren. Damm är en stor fråga på den här arbetsplatsen på Gärdet.

Stora kontraster mellan byggarbetsplatser i Stockholm

- Här sköter de arbetsmiljöarbetet exemplariskt! Det är viktigt att komma ihåg att det finns många arbetsplatser där det fungerar. Johnny Daveman är regionalt skyddsombud och han är mycket glad när han går ifrån den rot-arbetsplats som idag fick oväntat besök. Alltför ofta är han bedrövad när han åker hem.
- Arbetsmiljöproblemen i oseriösa företag har blivit så stora, att det är ett rent haveri.

I BILEN PÅ väg till Gärdet, där Johnny Daveman sett att totalrenovering pågår, berättar han vad han ofta möter: inget fallskydd, osäker el, usel belysning, utrymningsvägar är inte markerade, obefintlig städning, vilket ökar risker med damm och skräp. Ingen arbetsmiljöorganisation, inga skyddsronder.

- Personalutrymmen är ibland riktigt, riktigt dåliga. Jag har sett

folk sitta och äta i pannrum, säger han. En del arbetsplatser är helt anonyma, inga skyltar, allt är låst. Vid ombyggnad kan jag få vänta tills en boende släpper in mig, säger Johnny Daveman.

NÄR HAN kommer in på arbetsplatsen kan det påminna om när man rör om i en myrstack: påtagligt nervösa människor kommer i plötslig

och kraftig rörelse. Det händer att han blir burdust och hotfullt avvisad, även utföst rent fysiskt.

Problemen finns främst hos utländska underentreprenörer, och deras underentreprenörer. Alltför ofta har de koppling till kriminalitet, ibland ren maffia, i Ryssland, Balkan, Sydamerika.

- När jag lämnar en arbetsplats händer det att polis kommer fram

till mig: ”Åk inte dit mer, de har ett våldskapital”. En gång när blev jag avvisad från en arbetsplats följde de med ut på gatan och ville se min bil, jag antar att de ville notera registreringsnumret, berättar Johnny.

ANDERS BERGENGREN sträcker fram handen och hälsar Johnny Daveman välkommen – kontrasten kunde inte vara större. Han är platschef på en totalombyggnad av ett 60-talshus med fyra uppgångar, och inom någon minut sitter han och Johnny vid ett bord tillsammans med skyddsombudet Tony Pettersson och arbetsledaren Niklas Svensson.

Fastighetsägaren Primula genomför projektet i egen regi, i hela kedjan från arkitekt till inflyttning.

- Det är en stor en stor fördel i arbetsmiljöarbetet. Det är lättare att få rimliga tidsramar, jämfört med om man jobbar mot en kund, säger Tony Pettersson, som är mycket nöjd med hur arbetsmiljöarbetet fungerar.

Här arbetar nu ett 20-tal av Primulas byggnadsarbetare, och ungefär lika många som är anställda hos underentreprenörer, som man har långvariga samarbeten med.

DAMMET ÄR den stora arbetsmiljöfrågan här.

- Vi har köpt egna dammfällor istället för att hyra, det betalade sig på nio månader, berättar Anders Bergengren. Vi behåller de gamla dörrarna på plats tills allt är färdigt, trots att det innebär merarbete, eftersom de stoppar damm bättre än slussar av plastsdynken. Detta minskar ju också bullerproblemen.

- Vi har särskilda rum för blandarstationer, med utsug som ser till att dammet hamnar i behållare utomhus, säger Tony Pettersson.

De berättar att de är noga med att leta farliga ämnen i det gamla material som installerades 1966. Asbest har de bara hittat i golvfogar, PCB i rörböjar i källaren.

Skyddsronder går Tony Pettersson tillsammans med chefer varannan vecka, plus en del specialronder vid behov. Det funkar som det ska med sådant som byggdagbok och återsamlingsplats. Olyckor har de varit förskonade från hittills.

- Det var länge sedan jag senaste behövde åka med en anställd till akuten, säger Anders Bergengren.

Det går åt lite plåster, men vi har inte haft allvarliga tillbud än.

UTE PÅ gatan blir de ibland fotograferade av en grupp arga grannar som retar sig på byggandet. En anonym anmälan till Arbetsmiljöverket om brott mot reglerna för asbestsanering ledde till ett inspektörsbesök - som blev kort, anmälan var ogrundad.

- Ilskna grannar är faktiskt ett arbetsmiljöproblem här.

Det blir ett långt samtal och en rejäl rundvandring i lägenheterna, befinner sig i olika renoveringsstadiet.

Nöjd återvänder Johnny Daveman till sin bil.

- Det är riktigt kul att se en sån här arbetsplats, där de jobbar på och gör väldigt mycket för att det ska bli en bra arbetsmiljö. När man som jag besöker så många dåliga arbetsplatser, kan man lätt att glömma att det här också finns. ■

” Problemen finns främst hos utländska underentreprenörer, och deras underentreprenörer. Alltför ofta har de koppling till kriminalitet, ibland ren maffia.”

” Det är riktigt kul att se en sån här arbetsplats, där de jobbar på och gör väldigt mycket för att det ska bli en bra arbetsmiljö.”

TRE SVARAR

Vilken är den viktigaste arbetsmiljöfrågan?

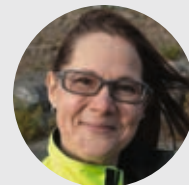
JOHAN BLADH
Träarbetare M3Bygg

- Dammet, helt klart. Kvartsdamm är svårt att få bort och det ligger i luften. Det går vi och andas in hela tiden och då tar lungorna stryk. Ingen har kommit på en bra lösning på det problemet ännu.

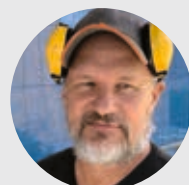
MARION KÄSSI,
väg- och anläggningsarbetare JM

- Att kroppen ska hålla hela arbetslivet. I byggbranschen sliter man ut sig långt före pensionen. Därför har jag skrivit en motion om att införa daglig träning på arbetstid, vilket skulle förebygga skador och olyckor.

TONY PETERSSON
Snickare, Primula

- Eftersom jag jobbar med ROT är damm den stora frågan. I gamla hus är det slaggväggar, gjorda av lättsten och annat, som ger mycket damm. Det kan finnas många farliga ämnen gömda som kommer fram när man river. I vårt företag arbetar vi bra med dammfällor och kontinuerlig dammsugning, och var och en plockar undan sitt skräp efter sig. Vid läkarkontrollerna har jag inte sett någon påverkan på andningen. Men vi som har mycket damm runt oss är nog lite snuvigare!

Samarbete skapar förståelse för varandras vardag

Jag vill påverka vår vardag på ett mer övergripande plan för fler än mig själv genom att diskutera med de som fattar besluten. Det säger Jimi Jernström som är huvudskyddsombud och representant för yrkesarbetarna i medbestämmandegruppen på BTH Bygg.

Jimi Jernström

- ▶ **Ålder:** 39 år
- ▶ **Bor:** I Solna
- ▶ **Yrke:** Snickare och jobbar på BTH Bygg
- ▶ **Fackliga uppdrag:** Sammanställande i MB-grupp och huvudskyddsombud
- ▶ **Intressen:** AIK, fritids-huset
- ▶ **Drömmer om:** Att få vara frisk

Jimi Jernström tycker det väldigt roligt att få igenom en förändring som en kollega vill ha.

MB-GRUPPEN, SOM består av fyra hantverkare, träffar VD och HR fyra gånger om året. Då tar de upp frågor och synpunkter från de anställda som handlar om deras vardag på jobbet och om hur läget ser ut för bolaget när det gäller antalet uppdrag till exempel.

BTH Bygg har nyligen gått från 160 anställda till 60. När människor ska sägas upp på grund av arbetsbrist är Jimi med och ser till att det går rätt till. Finns det verkligen inga arbetsuppgifter och blir turordningen rätt? Går det att förhandla till sig bättre uppsägningsvillkor?

PÅ DET senaste mötet handlade det om helt andra frågor, då lyfte hantverkarna behovet av invändig rengöring av bilarna och nu gäller det att hitta ett företag som kan åta sig uppdraget.

– Vi har aldrig tid att städa bilarna invändigt. Själva parkerar jag

bilen på gatan hemma där jag inte kan dammsuga till exempel.

Arbetskläder diskuteras också flitigt i MB-gruppen. Nu senast om att indexreglera hur mycket de får kosta. En arbetsmiljöpunkt finns också alltid med på dagordningen.

– Det viktigaste är att vi får ett nära samarbete och transparens, så att ledningen vet hur det fungerar för oss som är anställda och att vi vet hur det går för bolaget. Det skapar en större förståelse för varandras vardag, så att vi kan jobba bättre.

MÅNGA ÄRENDEn handlar om sådant som kan förbättras, men MB-gruppen tar också upp saker som fungerar bra, som ledningen kanske

inte vet om, men blir glada över att få höra.

FÖRUTOM UPPDRAGET som MB-ledamot har Jimi har varit huvudskyddsombud i åtta år. Det kan handla om att diskutera arbetsmiljö-

frågor i bolaget, gå med på skyddsronder, planera besök från Arbetsmiljöverket eller att vara stöd till kollegor.

I rollen som MB-ledamot och huvudskyddsombud har Jimi gått flera utbildningar.

– Man lär sig väldigt mycket på utbildningarna, inte

bara regler, utan också hur man kan påverka sin omgivning och det är väldigt roligt att få igenom en förändring som en kollega vill ha. ■

”Det viktigaste är att vi får ett nära samarbete, så att ledningen vet hur det fungerar för oss anställda och vi vet hur det går för bolaget.”

“ **INGEN RÖST GLÖMD** ”

Hej Douglas Borgby, lagbas på Veidekke entreprenad AB, vad tycker du är viktigast i ditt fackliga uppdrag?

Mitt största och viktigaste uppdrag som lagbas är att göra arbetslagets alla röster hörda. Ingen ska känna sig utanför eller uppleva att de inte är delaktiga. Dessutom är det kul att vara spindeln i nätet mellan arbetsledningen och yrkesarbetarna.

Kontakta Byggnads medlemscenter

Här får du svar på frågor om löner, anställningsvillkor, arbetsmiljö, försäkringar, semester, arbetsskador med mera.

Medlemscentret är öppet alla vardagar kl. 08.00-16.00

Tel. 010-601 10 00

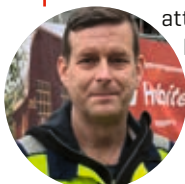
Vill du ta ett fackligt uppdrag

Som fackligt förtroendevald representerar du dina arbetskamrater och Byggnads på arbetsplatsen. Det är ett viktigt uppdrag som det gäller att förvalta på bästa sätt.

Några uppgifter för dig som är ffv:

- ✓ Kontrollera att alla underentreprenörer har avtal
- ✓ Gå fackliga utbildningar
- ✓ Vara en informationskanal mellan Byggnads och arbetskamraterna

Kontakta Jens Hamedal, som är FFV-ansvarig, om du vill veta mer om att ta ett förtroendeuppdrag i Byggnads.

jens.hamedal@byggnads.se
010-601 11 40

Byggnads samlar kraft för en bättre byggbransch

■ **BYGGBRANSCHEN STÅR** inför stora utmaningar. Mer behöver byggas, samtidigt som vi behöver bygga mer hållbart och ståda bort oseriösa företag. Då behövs ett starkt fack, så att utvecklingen går mot mer ordning och reda, en bättre arbetsmiljö och klimatsmart utveckling. Byggnads kommer därför, i all sin verksamhet, särskilt rikta sin kraft på fyra områden*. För det vi har fokus på – det får vi mer av.

Det här är Byggnads mål

EN SCHYSST BYGGBRANSCH

Det ska vara ordning och reda på våra arbetsplatser. Alla ska känna sig välkomna och jämlika. Avtal och lagar ska följas och vi som arbetar ska få vår del av företagets vinster. Vi är trygga och säkra, även under utbildning och pension.

STARKA MEDLEMMAR I EN LEVANDE DEMOKRATI

Alla i branschen är med i Byggnads och som medlem känner du dig stark, stolt och trygg. Du kan enkelt påverka, få service och utbildning. Som fackligt förtroendevald har du kunskap, självständighet och uppbackning.

ETT NÄRVARANDE FACKFÖRBUND

Byggnads syns, hörs och är en pådrivande kraft i medlemmarnas vardag och i politiken.

PROFESSIONELLA OCH STÖTTANDE LAGSPELARE

Hela Byggnads samverkar, har en stödjande attityd och ett positivt språk. Vi tar ansvar, är proaktiva och drar lärdom. Tydliga rutiner ger oss gemensamma och effektiva arbets sätt.

* Byggnads fick in svar från över 2 000 medlemmar med synpunkter om "Byggnads 2030", det vill säga hur Byggnads ska jobba på längre sikt. Med grund från dessa beslutade kongressen i maj om fyra nya mål/fokumområden att jobba med.

REGLER FÖR BELYSNING PÅ BYGGARBETSPLATSER

- ▶ Dagsljus är grunden för belysning under den ljusa delen av året och kompletteras med allmänbelysning och arbetsbelysning.
- ▶ Belysning på arbetsplatser och andra utrymmen samt förbindelse- och tillträdesleder ska där så är möjligt anordnas så att de får tillräckligt dagsljus. När dagsljuset inte är tillräckligt ska artificiell belysning anordnas. När det behövs ska flyttbar, stötsäker arbetsplatsbelysning användas och lämplig reservbelysning finnas.
- ▶ Ljusinstallationer ska placeras så att de inte medför någon olycksrisk för arbetstagarna. Färgen på det artificiella ljuset får inte påverka möjligheterna att se signaler, skyltar eller varselklåder.
- ▶ Utrymningsvägar som kräver belysning ska ha nödbelysning med tillräcklig styrka i händelse av fel på ordinarie belysning.
- ▶ Utrymmen, arbetsplatser och förbindelse- och tillträdesleder där arbetstagarna är utsatta för särskilda risker vid ett strömavbrott ska vara utrustade med nödbelysning av tillräcklig styrka.
- ▶ Vid arbetsplatser med kontinuerligt arbete, där arbete bedrivs i mer än två timmar, får belysningsstyrkan i drift inte vara mindre än 200 lux. Vid en byggsåg borde den ligga på minst 750 lux, i korridorer minst 100 lux, men i trapporna behöver det vara en högre lux liksom där det finns en högre risk att exempel snubbla eller falla.
- ▶ Det är viktigt att det finns en ljuskälla in i varje utrymme på en byggarbetsplats. Det behövs också nödbelysning med batteribackup på 12 timmars uppladdningstid och reservdrifttid på 30+30 minuter som startar vid strömavbrott.

Källa: AFS 1999:4, 42§-44§ och 28§

Ladda ner
Arbetsmiljöverkets app Ljus
som finns för iPhone
(och inom kort även för Android)
för att mäta ljuset
på din arbetsplats.

Dålig belysning ökar olycksrisken

Det finns tydliga regler för hur belysningen på en byggarbetsplats ska utformas. De efterlevs dock inte alltid vilket ökar risken för både fysiska skador och psykiska besvär.

– **DE REGIONALA** skyddsombuden som är ute på arbetsplatserna ser att det framförallt saknas nödbelysning med batteri-backup. Många arbetsplatser saknar också allmän belysning. Därför är det viktigt att man planerar för hur belysningen ska utformas innan bygget startar, säger Johnny Rindebrant, arbetsmiljöansvarig på Byggnads Stockholm-Gotland.

SVAG BELYSNING och bländande ljus ökar risken för olyckor. Dålig belysning ger också trötta ögon som kan leda till huvudvärk och spänningar i nacken, skuldrorna och ryggen. Lampor som skapar flimmer, både synligt och osynligt, kan ge upp-

hov till stressreaktioner i det centrala nervsystemet. Det kan göra dig trött och då arbetar du sämre. Flimrande lampor kan även öka risken att snubbla eller trampa fel, vilket kan leda till fallolyckor.

”Det viktigt att man planerar för hur belysningen ska utformas innan bygget startar.”

OSYNLIGT FLIMMER kan göra att rörliga maskindelar uppfattas som att de är stillastående eller att de rör sig långsammare än vad som faktiskt är

fallet, vilket innebär en olycksrisk. För lite dagsljus gör dig trött och kan leda till sämre sömn och rum utan fönster känns instängda och isolerade, vilket gör att du kan få svårt att fokusera. ■

Har du gått Påfarten?

Här kan du läsa mer

[Byggnads.se/stockholm-gotland](https://byggnads.se/stockholm-gotland)

Gå in under
Utbildning/Medlemsutbildningar/Påfarten

Bli fackligt medveten!
Få en introduktion om vad facket gör och varför det är viktigt att vara medlem. Vi ersätter dig fullt ut för förlorad arbetsinkomst.

Datum för Påfarten i Solna

17 oktober, 31 oktober,
7 november, 14 november,
21 november, 28 november,
8 december.

Påfarten på Gotland

21 november

Anmäl dig genom att mejla ditt namn, personnummer och mobil till stgo-studier@byggnads.se

Gå en facklig utbildning i höst

Det finns en hel del utbildningar att välja på om du vill fördjupa dina kunskaper om både fackliga frågor och samhällsfrågor. Läs mer på [Byggnads.se/stockholm-gotland](https://byggnads.se/stockholm-gotland) gå in under Utbildning/Medlemsutbildningar.

Vet du någon som inte är medlem?

Prata med dina arbetskamrater. Kanske de inte ens fått frågan? Skriv in en ny medlem och få 200 kr.

[Byggnads.se](https://byggnads.se)

Du får 200 kr varje gång du värvar någon till Byggnads!

Vad är det som gäller?

Vanliga frågor till Byggnads.

? Vad gör ett skyddsombud?

Ett skyddsombud arbetar för en bra arbetsmiljö och bevakar att det finns skydd mot ohälsa och olycksfall i arbetet. De bevakar så att arbetsgivaren följer och uppfyller kraven i arbetsmiljölagen. Det är alltid arbetsgivaren som har det yttersta ansvaret, men det är ett krav att de anställda ska vara med i arbetsmiljöarbetet. Skyddsombudet är de anställdas representant, både för ordinarie och inhyrd personal.

? När ska man ha ett skyddsombud?

På arbetsplatser med minst fem anställda ska skyddsombud utses, men om arbetet är riskfyllt ska det finnas skyddsombud även på arbetsplatser med färre än fem anställda.

? Vem betalar skyddsombudets lön?

Ett skyddsombud har rätt att ta ledigt för den tid som behövs för att sköta uppdraget och ändå få sin vanliga lön av arbetsgivaren.

? Hur gör jag för att bli skyddsombud?

Vi berättar gärna. Kontakta Byggnads Stockholm-Gotland, ring 601 10 08 eller mejla stgo-arbetsmiljo@byggnads.se

OBS!**Vi behöver din mejladress**

Mycket av Byggnads information sker via digitala nyhetsbrev, får du inte dessa i din mejl beror det på att vi inte har rätt mejladress till dig.

Det är speciellt viktigt nu när vi går in i en avtalsrörelse att Byggnads information når dig.

Du kan själv ändra/lägga till din mejladress på [Byggnads.se/mina-sidor](https://byggnads.se/mina-sidor)

Fackligt möte - en rättighet

■ Enligt Utvecklingsavtalet (UVA) har alla medlemmar i Byggnads rätt att få fem timmars facklig information på betald arbetstid. Byggnads Stockholm-Gotland kan närvara på mötet och hjälpa dig att ordna lokal.

Mejla till 01mb@byggnads.se för mer information eller ring 010-601 10 08.

ÄR DU PENSIONÄR?

■ Visste du att det finns en förening för pensionerade byggnadsarbetare? Den heter PRO Byggettan, läs mer om deras aktiviteter på hemsidan

[Byggnads.se/probyggettan](https://byggnads.se/probyggettan)

H allå där Tomas Kullberg

Sverige får en ny regering och Sverigedemokraterna är Sveriges näst största parti. Hur kommer det att påverka byggnadsarbetare och det fackliga arbetet? Vi frågade Tomas Kullberg, ordförande i Byggnads Stockholm-Gotland.

Hur reagerade du på valnatten när du förstod att högerens övertag i resultaten kommit för att stanna?

- Min första känsla var att nu blir tungt för oss i Byggnads! Nu kommer vi att möta motstånd både i branschens företag, i riksdag och regering.

När högerpartierna har fått regera ett tag - vilken blir den förändring som byggnadsarbetarna kommer att märka allra mest?

- Det tror jag blir att vi inte kommer att få bukt med skumrasket och människohandeln i branschen. Högerens extrema tilltro till den fria marknaden gynnar fuskföretagen. - Idag har Arbetsmiljöverket i uppdrag att tillsammans med polis och myndigheter agera mot arbetslivskriminaliteten. Men senast det var en borgerlig regering skar man ner anslagen till verket kraftigt. Det blev färre inspektörer, och man såg till att verkets utåtriktade verksamhet drogs ner. Så även om man inte säger direkt att Arbetsmiljöverket ska sluta med den här satsningen, så blir detta i praktiken resultatet.

Sverigedemokraterna har talat mycket om att de inte kommer att gå med på den sänkning av A-kassan, som de andra högerpartierna föreslår - så den försämringen blir kanske inte av?

- Det tror jag inte att vi kan hoppas på! Det som Åkesson tidigare har sagt i andra liknande situationer har inte stämt med vad han sen har gjort. - När de fyra partierna nu ska förhandla måste alla ge och ta och då är jag övertygad om att Sverigedemokraterna kommer att släppa sitt motstånd mot att sänka nivån på A-kasseersättningen.

Vad ska facket göra för att försöka minimera försämringar för medlemmarna under högerregeringen?

- Vi måste titta på kollektivavtal och försäkringar, och exempelvis försöka få en inkomstförsäkring om A-kassan sänks. - När det gäller en sådan fråga som skyddsombudens ställning, inte minst när det gäller att få tillträde till arbetsplatser, gäller det att få med sig något parti i regeringsunderlaget som förstår nackdelarna med ett sådant förslag. Jag tror att vi kommer att vilja prata mycket med liberalerna framöver. - Vi kommer att få arbeta mer och hårdare för att nå fram till de ansvariga ministrarna, för att berätta om de problem som vi ser i branschen, som arbetsmiljön och de kriminella företagen. ■

Skyddsombudet fyller 110 år

■ I år fyller skyddsombudet 110 år. Detta kommer att uppmärksammas under höstens arbetsmiljövecka genom att Byggnads Stockholm-Gotland lyfter fram ett skyddsombud varje dag som vi besöker på arbetsplatsen och bjuder på tårta. - Skyddsombuden gör ett viktigt jobb samtidigt som de kan känna sig grymt ensamma. De behöver all uppskattning de kan få, säger Johnny Rindebrant, arbetsmiljöansvarig på Byggnads Stockholm-Gotland.

Bra samtal inför valet

Det blev många bra samtal om Byggnads priterade frågor i valet, somliga inne i bodarna och andra utanför arbetsplatserna.

- Det går att föra bra samtal utanför grindarna också, säger Leif Nysmed, som är riksdagspolitiker för Socialdemokraterna, tjänstledig från sitt jobb som ombudsman på Byggnads Stockholm Gotland.

Kolla om ett företag har kollektivavtal

[Byggnads.se/
kollektivavtalskollen](https://byggnads.se/kollektivavtalskollen)

MATS HAMMARLUND DIKTAR OM...

Döden finns i farans riktning

Skyddsombudets
hela gloria
finns i skadorna
man aldrig såg
räckena
som kom på plats
farligt lyft
med trasigt band
som ej blev av
vardagsfaror
räddad hand

Döden finns
i farans riktning
dålig plank
tål ej besiktning
hissanslutning
skydd i takets
lutning

I splittrat lag
ger hjärtats slag
oss obehag
i stressens spår
tillsammans styr vi
hur vi mår
att ingen kommer
hem på bår

Digitala FFV-möten

Är du förtroendevald?

Boka in kommande digitala
FFV-möten i din kalender,
kl. 09.30-10.30:

11 oktober, 14 december,
15 februari, 12 april

4

Saker du bör veta om du fått anställning som lärling

Under din tid som lärling får du erfarenhet och kunskap som du kommer att ha stor nytta av i framtiden. Här är fyra saker du bör veta inför din lärlingstid:

- 1 Företaget du anställs av måste ha kollektivavtal.
- 2 När du anställs som lärling ska du få ett anställningsavtal.
- 3 Du ska i första hand få en tillsvidareanställning.
- 4 Du ska få en handledare som stöd under din tid som lärling.

POSTTIDNING B

Returadress:
Byggnads
Stockholm-Gotland
Box 1288
171 25 Solna

PSYKOSOCIAL ARBETSMILJÖ
43
ARBETSMILJÖVECKAN

**Dags för
arbetsmiljö-
vecka**

Tema: **Psykosocial arbetsmiljö**

byggnads.se/arbetsmiljoveckan2022

 BYGGNADS